

EMA PROSTOR EMANCIPACIJE
PROJEKT UMREŽENI U KRIZI

Kako s djecom pričati o

TEŠKIM TEMAMA

Letak za roditelje

Edukativni materijal rezultat je projekta „Umreženi u krizi: Jačanje uloga OCD-a u pružanju podrške obiteljima u riziku od socijalne isključenosti“. Nositelj projekta: Prostor EMancipacije

Sadržaj letka isključiva je odgovornost Udruge EMA - Prostor emancipacije.

Kako s djecom pričati o

SPOLNOSTI

PREDŠKOLARCI

Ispitati dječje razumijevanje i prilagoditi se, nije nužno ulaziti u detalje ili reći punu istinu (ako vjeruju u rode, neka vjeruju!). Ipak, ne treba niti izmišljati ako sama ne propitkuju.

Pričati više o tome zašto ljudi imaju djecu nego kako imaju djecu.

Učiti o intimnim dijelovima tijela – već od najranije dobi mogu se rabiti pravi nazivi spolnih organa (vagina, penis, vulva...) umjesto umanjena, a od 4./5. godine objasniti osnove anatomije spolnih organa.

Učiti o poštivanju intimnih dijelova tijela (to je tvoje, nitko ne smije dirati ako sam/a ne dozvoliš).

Pustiti i ne osuđivati masturbaciju, no objasniti da je i to intimno (gdje se radi, ne pred drugima...).

ŠKOLARCI & ADOLESCENTI

Objasniti sve aspekte spolnosti najkasnije PRIJE ulaska u pubertet.

Što više pričati, biti svjestan kako rano dolaze do sadržaja koji na neprikladan način pokazuju razne aspekte spolnosti (npr. pornografija povezana s nasiljem):

- Objasniti aspekt fizičkog užitka, no fokusirati se na razloge i emocionalni aspekt (zaljubljenost, intimnost).
- Učiti o poštivanju intimnih dijelova tijela i zalaganju za sebe.
- Bez propovijedanja, jasno i sveobuhvatno pričati o rizicima spolnog ponašanja (spolno prenosive bolesti, rana trudnoća, nasilje u vezama).

Biti spreman na otvoren i iskren razgovor, uz jasno iznošenje vlastitih stavova.

Kako s djecom pričati o

RATU I NASILJU?

PREDŠKOLARCI

Čitati klasične bajke kako bi djeca razumjela pojmove dobra i zla, ne uljepšavati bajke i ne 'umekšavati' priču.

Čitati priče u kojima glavni likovi - djeca - utječu na vlastitu sudbinu.

Uvažavati strahove, ne umanjivati njihov značaj za dijete (npr. reći "ma bezveze se bojiš").

Kontrolirati sadržaj s ekrana, ne pustiti grafičke prikaze nasilja, gledati Youtube i sl. sadržaje isključivo pod nadzorom odraslih.

Jasno naznačiti da nasilje nije dopustivo. Tolerirati igru borbe i igru rata dok god se svako dijete s time slaže - dok je svoj djeci dobro.

Pričati da ljudi mogu činiti dobro i loše, ukazivati na dobre strane djeteta i bližnjih.

ŠKOLARCI & ADOLESCENTI

Pričati o kompleksnosti ljudi: možemo činiti i dobro i zlo.

Kod mlađe djece dopustiti istraživanje rata i nasilja kroz različite forme (priče, časopisi, enciklopedije) osim realnih prikaza na ekranima. Ovisno o djetetu postepeno uvoditi izloženost realnim prikazima.

Tinejdžeri su skloni svijet tumačiti „crno – bijelo“, ukazivati na kompleksnija tumačenja rata, zajedno istraživati kompleksne teme.

Ukazivati na mogućnost utjecaja: poticati volontiranje i pomaganje drugima, istraživati primjere pojedinaca ili grupa koji su utjecali na pozitivne promjene, tražiti pozitivne primjere u povijesti...

Kako s djecom pričati o

NEPRAVDI I

DISKRIMINACIJI?

PREDŠKOLARCI

Čitati klasične bajke kako bi djeca razumjela pojmove dobra i zla.

Mijenjati priču s vremena na vrijeme (vuk može biti i dobar).

Čitati priče u kojima glavni likovi - djeca utječu na vlastitu sudbinu.

Pričati o univerzalnim ljudskim vrijednostima, isticati da su zajedničke svima bez obzira na kulturu.

Izražavati svoja stajališta, no ne moralizirati i propovijedati, pustiti dijete da izrazi svoje mišljenje.

Ukazivati kroz primjere na razliku ponašanja i namjere koja se krije iza ponašanja.

ŠKOLARCI & ADOLESCENTI

Uvođenje klasičnih dječjih priča u kojima su djeca glavni likovi.

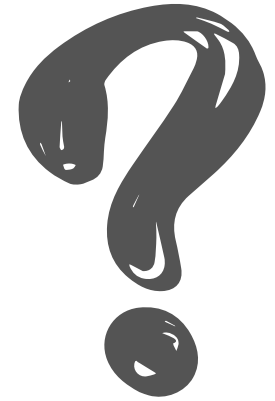
Poticati razumijevanje tuđe perspektive i okolnosti nečijeg ponašanja: propitivati utjecaj stereotipa na to kako sudimo drugima, koliko je nečije ponašanje odraz okoline i kulture, a koliko urođenih karakteristika...

Isticati univerzalne ljudske vrijednosti ali i istraživati različita shvaćanja moralnosti.

Tinejdžeri su skloni svijet tumačiti „crno – bijelo“, ukazivati na kompleksna tumačenja, zajedno istraživati kompleksne teme.

Ukazivati na mogućnost utjecaja: poticati volontiranje i pomaganje drugima, istraživati primjere pojedinaca ili grupa koji su utjecali na pozitivne promjene...

Kako s djecom pričati o

SMRTI?

PREDŠKOLARCI

U slučaju smrti bliske osobe:

- Objasniti djetetu razlog smrti, jasno dati do znanja da ono nije krivo za to što se dogodilo.
- Ne odgađati razgovor, pričati i pred drugima, dopustiti da ode na sprovod, kreirati zajednički ritual oproštaja.

U slučaju da ne postoji iskustvo gubitka:

- Pričati kada je dijete spremno - kada se samo zanima i ispituje.
- Ispitati što dijete misli i što želi znati - ne treba davati suviše apstraktne ili konkretne odgovore ako djeca to ne traže, poimanje smrti može ostati u okviru dječjih magičnih vjerovanja.

U svim slučajevima:

- Dati do znanja konačnost smrti, ne umanjivati, lagati o tome.
- Pružiti nadu u skladu s osobnom vjerom i duhovnošću.

ŠKOLARCI & ADOLESCENTI

U slučaju smrti bliske osobe:

- Ne odgađati razgovor.
- Dopustiti da ode na sprovod.
- Dopustiti sve osjećaje, objasniti da je sve prihvatljivo (tuga, sreća, sjeta, snaga, smjeh..).
- Kreirati zajednički ritual oproštaja, no pustiti i da samo, na svoj način tuguje.

U slučaju da ne postoji iskustvo gubitka:

- Pružiti osobno viđenje vjere i duhovnosti, pustiti da istražuje i pronalazi svoju duhovnost.
- Zajedno istraživati kompleksnost teme (smrt kao dio života, kako bi nam bilo da smo besmrtni...).
- Podijeliti osobno iskustvo i/li zajedno istraživati načine nošenja sa gubitkom.

Kako s djecom pričati o

ELEMENTARNIM NEPOGODAMA?

PREDŠKOLARCI

Pružiti osnovne, znanstveno utemeljene informacije ovisno o dobi (pojednostavniti koliko treba, uvesti i elemente mašte za najmanju djecu).

Za malo stariju: zajednički istražiti potres, poplave, uragane... putem enciklopedija, slikovnica, atlasa.

Maksimalno smanjiti dostupnost ekrana i grafičke prikaze smrti i ozljeda nakon nepogoda.

Uz informacije uvijek pružiti sigurnost: dogovoriti sigurno mjesto u kući, pričati kako su se i drugi spasili.

Učiti o tome što uraditi u slučaju nepogode: dati osjećaj kontrole nad situacijom.

ŠKOLARCI & ADOLESCENTI

Pružiti znanstveno utemeljene informacije o nepogodama - potres, poplava, uragan, erupcija vulkana.

Zajednički istražiti putem TV emisija, enciklopedija, atlasa...

Pustiti vijesti o nepogodama ali smanjiti ih na jedan puta dnevno (vrijedi i za odrasle!).

Učiti o tome što uraditi u slučaju nepogode: dati osjećaj kontrole nad situacijom.

Pričati o vjerojatnosti da se dogodi nepogoda i da strada bliska osoba / dijete, dati kontekst koliko je mala vjerojatnost.